

**Szkoła Podstawowa nr 7
im. Hugona Kołłątaja
w Dąbrowie Górniczej**

**PROGRAM WYCHOWAWCZO –
PROFILAKTYCZNY**

rok szkolny 2017/2018

*„ Takie będą Rzeczypospolite,
jakie ich młodzieży chowanie ..”*

Jan Zamoyski, 1600 r.

Program wychowawczo – profilaktyczny dla Szkoły Podstawowej nr 7 im. H. Kołłątaja w Dąbrowie Górniczej został opracowany w oparciu o obowiązujące akty prawne i odwołuje się do definicji, która określa *wychowanie* jako: wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży. **Wychowanie to wspieranie dziecka w czterech sferach rozwojowych : fizyczna, psychiczna, społeczna, duchowa.** (prof. Z. Gaś).

Wychowanie jest zadaniem rodziny i szkoły, która w swojej działalności uwzględnia wolę rodziców, ale także i państwa, które stwarza właściwe warunki wychowania. Wychowanie jest procesem, który odbywa się w każdym momencie życia dziecka. **Zadaniem szkoły jest wychowanie dzieci i młodzieży do wartości**, które wyznaczają cele wychowania i kryteria jego oceny. Proces wychowania w środowisku szkolnym obejmuje dojrzałość fizyczną - zdrowy styl życia, dojrzałość psychiczną - odpowiedzialność, dojrzałość społeczną -konstruktywne role społeczne; dojrzałość duchową - system wartości, poczucie sensu życia. W Programie uwzględniono wiek i normę rozwojową dziecka wg Havighursta.

Program wychowawczo – profilaktyczny zawiera treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym. Obok zadań wychowawczych i profilaktycznych nauczyciele podejmują działania opiekuńcze odpowiednio do istniejących potrzeb.

Program wychowawczo-profilaktyczny obejmuje treści i działania wychowawcze skierowane do uczniów oraz treści i działania profilaktyczne dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o diagnozę potrzeb i problemów występujących w społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

W naszej szkole realizujemy następujące cele kształcenia ogólnego: wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu, szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele); wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej, formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób, kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym i odpowiedzialności za zbiorowość .

W zakresie tworzenia Programu nawiązaliśmy do celów, zadań i założeń zawiązanych z szerszym kontekstem społecznym, jak również uwzględniliśmy lokalne priorytety wychowawcze i środki realizacji. W opracowaniu i realizacji przez szkołę Programu wychowawczo-profilaktycznego ważną jest stała, bezpośrednia współpraca z rodzicami oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w edukacyjną, wychowawczą i opiekuńczą działalność szkoły.

Ważną w kształceniu i wychowaniu rolę odgrywa edukacja zdrowotna. Naszym zadaniem jest kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów a więc wdrożenie do zachowań higienicznych, prawidłowego odżywiania się, aktywności fizycznej, stosowania profilaktyki – prowadzenia aktywnego i zdrowego trybu życia. Wyposażenie uczniów w umiejętności

z zakresu podstaw pierwszej pomocy to zadanie, które rozwija odpowiedzialność za zdrowie własne i innych ludzi.

Szkoła zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki nauki, wychowania i opieki. Wsparcie dla bezpieczeństwa uczniów i nauczycieli zrealizujemy poprzez współpracę z KM Policji oraz Państwowej Straży Pożarnej, poprzez spotkania edukacyjno-informacyjne dla dzieci i młodzieży. W zakresie bezpieczeństwa konieczne jest przygotowanie uczniów do dokonywania świadomych i odpowiedzialnych wyborów w trakcie korzystania z Internetu, krytycznej analizy informacji, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej, w tym nawiązywania i utrzymywania opartych na wzajemnym szacunku relacji z innymi użytkownikami sieci. Kształtujemy postawę szacunku dla środowiska przyrodniczego, upowszechniamy wiedzę o zasadach zrównoważonego rozwoju, motywujemy naszych uczniów do działań na rzecz ochrony środowiska, rozwijamy zainteresowanie ekologią. Nauczyciele rozwijają umiejętność pracy zespołowej uczniów, rozwiązywanie problemów i realizację projektów edukacyjnych. Nauczyciel jest przewodnikiem w odkrywaniu przez uczniów osobistych potencjałów, realizacji zadań rozwojowych oraz rozwijaniu ich odpowiedzialności za własny rozwój. Działania, które podejmujemy służą nabywaniu kompetencji społecznych uczniów – umiejętności komunikacji, współpracy w grupie, współdziałania i brania odpowiedzialności za własne czyny.

Przestrzegamy praw dziecka oraz praw ucznia oraz dbamy o upowszechnienie wiedzy o tych prawach zarówno na zajęciach lekcyjnych jak i pozalekcyjnych. Wykazujemy dbałość o wychowanie w duchu tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka. Naszym zadaniem jest również przygotowanie uczniów do wyboru kierunku kształcenia i zawodu, czemu służy doradztwo edukacyjno-zawodowe: w klasach I i IV orientacja zawodowa, w klasie VII doradztwo zawodowe.

W procesie dydaktycznym i wychowawczym uwzględniliśmy działania związane z upamiętnieniem ważnych miejsc dla pamięci narodowej, formami upamiętniania postaci wydarzeń z przeszłości, najważniejszymi świętami narodowymi i symbolami państwowymi. Działania te sprzyjają rozwijaniu **obywatelskich, patriotycznych i społecznych postaw uczniów**. Naszym zadaniem jest wzmocnienie poczucia **tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji narodowych**. Te zadania zrealizowane zostaną m. in. poprzez przygotowanie i udział naszych uczniów w uroczystościach szkolnych jak Dzień Edukacji Narodowej, Święto Niepodległości 11 Listopada, Święto Konstytucji 3 Maja, przypomnienie sylwetki patrona szkoły a także upamiętnienie miejsc pamięci w naszym mieście – Pomnika 10 Powieszonych, grobów żołnierskich i innych ważnych historycznie miejsc. Priorytetem jest również przygotowanie szkoły do obchodów 100 - lecia Narodowego Święta Niepodległości.

Przygotowujemy i zachęcamy do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w **wolontariat**, który jest istotnym elementem kształtowania u uczniów postaw prospołecznych.

Samorząd uczniowski ma możliwość podejmowania działań w zakresie wolontariatu. W naszej szkole istnieje tradycja angażowania się w działania wolontarystyczne, m. in. takie

jak współpraca z Hospicjum Św. Tomasza w Sosnowcu, udział w Marszu Nadziei, wolontariat na rzecz Domów Dziecka, WOŚP, oraz pomoc dla schronisk dla zwierząt.

Szkoła podejmuje **działania profilaktyczne** wspierające proces wychowania, które obejmują trzy obszary działania: 1. wspomaganie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi jego prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, 2. Ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, 3. inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi. Profilaktyka w szkole jest działaniem koniecznym. Właściwą strategią profilaktyczną jest **edukacja normatywna** polegająca na przekazywaniu uczniom informacji o rzeczywistym rozpowszechnieniu używania substancji psychoaktywnych i innych zachowaniach ryzykownych, co służy eliminowaniu przez nastolatków aprobaty dla tych zachowań. Wychowanie służy wspieraniu wychowanka w rozwoju a profilaktyka to interwencja. **Wspólnym obszarem wychowania i profilaktyki jest profilaktyka I stopnia**, czyli działania budujące odporność na potencjalne zagrożenia. Program w zakresie działań profilaktycznych odwołuje się do podstawowych strategii profilaktycznych, czyli: strategii informacyjnych, strategii edukacyjnych, strategii wczesnej interwencji, strategii działań alternatywnych. Proponowane przez nas działania profilaktyczne są powtarzalne, a nie akcyjne. Działania profilaktyczne podejmowane w szkole odbywają się na trzech poziomach:

profilaktyka I stopnia, profilaktyka uniwersalna, działania kierowane są do uczniów, którzy nie wykazują dysfunkcji w rozwoju lub zachowaniu, ale w ich otoczeniu występują czynniki ryzyka ; profilaktyka II stopnia, profilaktyka selektywna, działania kierowane są do uczniów, w których rozwoju lub zachowaniu pojawiają się pierwsze przejawy zaburzeń; profilaktyka III stopnia, profilaktyka skoncentrowana na jednostce.

Diagnoza: W przygotowaniu Programu wychowawczo - profilaktycznego wykorzystano wariant zmiany, polegający na przeprowadzeniu procedury przygotowania i konstruowania nowego programu wychowawczo – profilaktycznego wg prof. Z. Gasia. a więc przeanalizowano wyjściowe zasoby szkoły, kompetencje wychowawcze i profilaktyczne nauczycieli, doświadczenie w opracowywaniu programu wychowania i programu profilaktyki; doświadczenie w działaniach ewaluacyjnych; zaangażowanie rodziców w działania na rzecz szkoły; współpracę z lokalnym środowiskiem; współpracę z instytucjami i organizacjami wspierającymi działania wychowawcze i profilaktyczne w szkole, oraz zweryfikowano podejście do przyjmowanych w poprzednich latach rozwiązań koncepcyjnych w zakresie wychowania oraz profilaktyki.

Przystępując do przygotowania Programu wychowawczo – profilaktycznego przeanalizowaliśmy: wartości, które są preferowane w szkole, ustaliliśmy sylwetkę absolwenta, ustaliliśmy cele i zadania, które są realne, mierzalne, określone w czasie i wskazaliśmy osoby odpowiedzialne za ich realizację, zadbaliśmy o to, aby program wychowawczo – profilaktyczny był kompatybilny z dokumentami szkolnymi dotyczącymi dydaktyki, wychowania i opieki.

Opis środowiska szkolnego: Szkoła Podstawowa nr 7 znajduje się w ścisłym centrum miasta. W pobliżu umiejscowione są placówki kulturalne - Pałac Kultury Zagłębia, Miejski Ośrodek Pracy Twórczej, Biblioteka Miejska, kino oraz lokalne miejsca pamięci narodowej. Bliskość przystanków komunikacji miejskiej sprzyja możliwości przemieszczania się do miast ościennych. Uczniami szkoły są dzieci i młodzież z rejonu szkoły zamieszkała na pobliskich osiedlach mieszkaniowych oraz domów jednorodzinnych, jak i spoza rejonu, których przyciąga dobra opinia o szkole. Uczniami szkoły są dzieci i młodzież zróżnicowana wiekowo – uczniowie klas I, IV, VII oraz II i III klas gimnazjalnych o różnych potrzebach rozwojowych. Szkoła mieści się w budynku o tradycjach historycznych. Oprócz sal lekcyjnych są dwie świetlice dla uczniów klas młodszych i starszych, dwie sale gimnastyczne, gabinet pomocy psychologiczno-pedagogicznej, biblioteka, gabinet pielęgniarki oraz stołówka szkolna.

W ramach diagnozy przeprowadzono badanie ankietowe wśród uczniów, nauczycieli i rodziców, obserwację, analizę dokumentów, rozmowy z rodzicami. Przeanalizowano czynniki chroniące i czynniki ryzyka. W ankiecie (przeprowadzonej we wrześniu 2017 r.) skierowanej do rodziców wzięło udział 65 osób, rodziców uczniów klas I, IV i VII. Uzyskano następujące wyniki:

1. Rodzice są zainteresowani, aby szkoła organizowała : wycieczki 91%, wyjścia do kina, teatru 85%, imprezy sportowe 71%, dyskoteki, bal karnawałowy 60%.
2. Zajęcia pozalekcyjne powinny dotyczyć: zajęcia sportowe 57%, język obcy 26%, plastyczne 23%, matematyczne 8%, inne 10%.
3. Tematyka zagadnień na godzinach wychowawczych powinna dotyczyć: kultury osobistej, szacunku, tolerancji, przeciwdziałania agresji, profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz bezpiecznego korzystania z Internetu.
4. Preferowane przez rodziców wartości, to w kolejności: współpraca, budowanie prawidłowych relacji, szacunek do tradycji, patriotyzm, solidarność, altruizm, ofiarność.
5. Miejsca pamięci narodowej lub historycznej, które należy uczcić, bądź zwiedzić, to: Pomnik Dziesięciu Powieszonych, inne dąbrowskie pomniki, muzeum Szttygarka, muzeum Auschwitz, inne muzea, żołnierskie groby.
6. Rodzice są otwarci na współpracę w formie pomocy w organizacji imprez szkolnych, okolicznościowych, wycieczek.

Analizę potrzeb szkoły przeprowadzono posługując się modelem SWOT. Uzyskano następujące wyniki:

<p><i>S/ mocne strony</i> lokalizacja jednozmianowość bezpieczeństwo w drodze do szkoły wysoko wykwalifikowana kadra portiernia kameralność szkoły zaplecze sportowe pracownie pomoc psych. – pedagogiczna dziennik elektroniczny oferta zajęć pozalekcyjnych kuchnia/jadalnia</p>	<p><i>W/ słabe strony</i> hałas od strony ulicy liczne klasy</p>
<p><i>O/ szanse</i> zaangażowanie nauczycieli zaufanie rodziców bliskość instytucji kultury, PKZ, biblioteki, inne</p>	<p><i>T/ zagrożenia</i> niż demograficzny</p>

Wnioski z diagnozy: Szkoła cieszy się zaufaniem rodziców, którzy doceniają kompetencje nauczycieli. Ważnym atutem jest lokalizacja szkoły i związana z tym dostępność instytucji kultury. Rodzice są zainteresowani szeroką ofertą zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych. Widzą potrzebę wychowania do wartości. Zwracają uwagę na potrzebę rozwijania kompetencji społecznych dzieci – budowania prawidłowych relacji, kształtowania umiejętności współpracy.

Po analizie podstaw prawnych, założeń teoretycznych oraz wyników diagnozy ustalono -

Cel ogólny:

Uczeń buduje relacje społeczne w oparciu o poczucie godności i szacunku.

Cele szczegółowe:

1. komunikuje się z innymi osobami stosując zasady kultury osobistej
2. rozwiązuje konflikty bez użycia przemocy emocjonalnej i fizycznej
3. bierze odpowiedzialność za własne decyzje i zachowanie
4. na miarę swoich możliwości angażuje się w działalność na rzecz innych osób, w tym w wolontariat

Zadania służące realizacji celu: Przedstawiono w planach dla poszczególnych klas

Ewaluacja: W Programie zaplanowano systematyczną ewaluację wewnętrzną, oceniającą podjęte działania. Wyniki zostaną upublicznione, a następnie wykorzystane do doskonalenia jakości działań szkoły. Procedury oceny skuteczności programu: opracowanie narzędzi

monitorowania i ewaluacji, przeprowadzenie ewaluacji programu, poinformowanie o wynikach ewaluacji, wprowadzenie zmian. W ramach ewaluacji przeprowadzone zostaną badania ankietowe skierowane do uczniów (min.60%), rodziców (min.40%), nauczycieli i pracowników niepedagogicznych (min.70%). Zastosujemy również obserwację, rozmowę, analizę dokumentacji szkolnej oraz dla uczniów klas I technikę Narysuj i napisz. Termin badań ankietowych przewidziano na styczeń 2018 r., i czerwiec 2018 r.

Opracowanie:

Program opracował Zespół ds. Programu wychowawczo-profilaktycznego w składzie:
M. Sieroda, N. Sitko, A. Jurczak, M. Kędzior-Rogała, U. Lorek, P. Siodłak.
Przedstawiciele Rodziców: E. Balcerzak, M. Borcuch, M. Kędzior – Rogała.

MODEL ABSOLWENTA:

Absolwent Szkoły Podstawowej nr 7 w Dąbrowie Górniczej:

1. Potrafi budować prawidłowe relacje społeczne w oparciu o poczucie godności i szacunku. Cechuje go wysoka kultura osobista.
2. Posiada świadomość językową, komunikuje się w języku polskim w sposób poprawny i zrozumiały. Posiada kompetencje czytelnicze.
3. Posiada umiejętność porozumiewania się w dwóch językach nowożytnych.
4. Prezentuje postawę szacunku i tolerancji wobec innych narodów, kultur i religii.
5. Potrafi rozpoznawać wartości i dokonuje właściwej ich hierarchizacji. Potrafi odróżnić zachowania dobre od złych.
6. Dbą o własny rozwój intelektualno-emocjonalny. Rozwija swoje zainteresowania, talenty i pasje.
7. Przyjmuje aktywną postawę wobec życia i bierze odpowiedzialność za własne czyny.
8. Posiada umiejętność krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania.
9. Dysponuje wiedzą oraz umiejętnościami przewidzianymi w programie nauczania, stanowiącymi podstawę do dalszego kształcenia.
10. Potrafi rozwiązywać problemy z wykorzystaniem metod i technik wywodzących się z informatyki.
11. Posiada umiejętności matematyczne i wykorzystuje je do rozwiązywania typowych i nietypowych problemów, organizacji własnych działań.
12. Ma poczucie odpowiedzialności za środowisko naturalne.
13. Dbą o zdrowie własne i innych. Prowadzi zdrowy, wolny od uzależnień tryb życia.
14. Potrafi pracować w zespole i wykazuje społeczną aktywność, bierze udział w wolontariacie.
15. Prezentuje postawę patriotyczną, obywatelską i społeczną.
16. Ma poczucie tożsamości narodowej, wykazuje przywiązanie do tradycji narodowych, zna historię i kulturę swojego regionu i kraju.
17. Potrafi skutecznie wezwać pomoc do osoby będącej w stanie zagrożenia zdrowia lub życia i podjąć wstępne czynności ratujące życie.
18. Potrafi świadomie podjąć decyzję o wyborze kierunku kształcenia i zawodu.

MISJA SZKOŁY:

„Prowadzenie do pełnego rozwoju osobistego ucznia, do bycia człowiekiem uczciwym, umiejącym żyć z innymi i dla innych”

Szkoła Podstawowa nr 7 w Dąbrowie Górniczej wykazuje nieustanną dbałość o integralny rozwój w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej uczniów.

1. Wprowadza ucznia w świat wartości, w tym współpracy, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, solidarności, ofiarności, altruizmu, wskazywania wzorców postępowania i budowania relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi.
2. Przygotowuje do życia w rodzinie, społeczności lokalnej, państwie i świecie – poprzez naukę szacunku i tolerancji, szacunku dla innych narodów, kultur i religii, poczucia godności własnej i poszanowania godności innych osób.
3. Kształtuje postawy patriotyczne, obywatelskie i społeczne uczniów. Przygotowuje do podejmowania działań na rzecz środowiska, w tym do angażowania się w wolontariat.
4. Wzmacnia poczucie tożsamości narodowej, przywiązanie do historii i tradycji narodowych. Uczy szacunku wobec dziedzictwa historycznego oraz dziedzictwa kulturowego regionu i kraju.
5. Stwarza optymalne warunki do rozwoju intelektualnego, rozbudza ciekawość poznawczą, motywuje do pogłębiania wiedzy i kształtowania umiejętności, do samodoskonalenia się oraz rozwijania własnych zdolności i zainteresowań.
6. Pomaga młodemu człowiekowi w zrozumieniu siebie samego, swoich potrzeb, mocnych i słabych stron. Rozwija poczucie własnej wartości oraz wiarę we własne możliwości. Wspiera w sytuacjach trudnych.
7. Wspiera w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji.

WIZJA SZKOŁY:

Szkoła Podstawowa nr 7 im. H. Kołłątaja w Dąbrowie Górniczej wprowadza uczniów w świat wartości, podejmuje działania, które sprzyjają rozwijaniu obywatelskich, patriotycznych i społecznych postaw uczniów, wskazuje wzorce postępowania i wspiera w budowaniu relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia; wzmacnia poczucie tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej i regionalnej, kształtuje postawę otwartą wobec świata i innych ludzi, zachęca do aktywności w życiu społecznym i odpowiedzialności za zbiorowość. Wspiera rodziców w procesie wychowania dziecka.

We współpracy z rodzicami, środowiskiem lokalnym oraz organizacjami i instytucjami wspomagającymi działania edukacyjne i wychowawcze szkoły – podejmuje działania zmierzające do:

1. Organizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego zgodnie z przepisami w zakresie oświaty i wychowania, uwzględniając potrzeby rozwojowe i możliwości psychofizyczne uczniów, specyfikę pracy szkoły oraz zapewniając optymalne warunki do nauki i atmosferę sprzyjającą uczeniu się.
2. Rozwoju szkoły oraz podnoszenia jakości pracy.
3. Stosowania demokratycznych zasad i procedur w życiu szkoły. Respektowania norm społecznych.
4. Wspierania uczniów w rozwoju w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej.
5. Kształtowania u uczniów prawidłowych postaw społecznych, umiejętności samodzielnego podejmowania decyzji oraz odpowiedzialności za siebie i innych.
6. Podnoszenia stanu opieki psychologiczno-pedagogicznej oraz bezpieczeństwa uczniów.
7. Eliminowania zachowań ryzykownych poprzez wyposażanie uczniów w wiedzę i umiejętności pomagające w radzeniu sobie w sytuacjach trudnych.
8. Promowania zdrowego stylu życia.
9. Wyrównywania szans edukacyjnych uczniów.
10. Rozwijania i doskonalenia zdolności i zainteresowań uczniów poprzez bogatą ofertę zajęć pozalekcyjnych oraz ciekawą tematykę projektów edukacyjnych.
11. Wzrostu efektów nauczania, w tym osiągnięcia przez uczniów sukcesów w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.
12. Stałego doskonalenia pracy nauczycieli.
13. Unowocześniania pracowni przedmiotowych oraz rozwijania bazy dydaktycznej.
14. Sprawnej komunikacji między rodzicami a szkołą oraz zaangażowania rodziców w życie szkoły.
15. Zachęcania uczniów do podejmowania aktywności na terenie szkoły, np. działania samorządu uczniowskiego, działania w ramach wolontariatu.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249)
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 356)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1591)
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1643).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2017r. poz. 783)
7. Ustawę z dn. 19.08.1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375);
8. Ustawę z dn. 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356, z 2013 r. poz.1563 oraz z 2014 r. poz.822 z późn. zm.);
9. Ustawę z dn. 9.11.1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55, z późn. zm.);
10. Ustawę z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. nr 180, poz.1493, z późn. zm.);
11. Ustawę z dn. 9 .06..2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., z późn. zm.);
12. Konwencję o prawach dziecka (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 1673);
13. Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 882);
14. Rozporządzenie MEN z dn. 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz. U. z 2017 r. poz. 1611);
15. Rozporządzenie MEN z dn. 22 lipca 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. 2011 nr 161 poz. 968);
16. Rozporządzenie MEN z dn. 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie indywidualnego obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2017 r. poz. 1656);
17. Rozporządzenie MEN z dn. 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1646);
18. Rozporządzenie MEN z dn. 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017r. poz. 1652).

Programy rządowe:

„Bezpieczna +” na lata 2015 -2018, Wyprawka szkolna” – Rządowy program pomocy uczniom w 2017r., Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 2017; Wojewódzki Program Zapobiegania Narkomanii 2017; Krajowy Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce 2014 – 2018; Krajowy Program Zapobiegania Przemocy w Rodzinie 2014 – 2020; Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS 2017 – 2021; Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego 2017 – 2022; Rządowy Program Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych Zachowań Razem Bezpieczniej 2016 – 2017; Narodowy Program Zwalczenia Chorób Nowotworowych 2017; Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2016 – 2020;

Programy Gminne:

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017 – 2021;
Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Dąbrowie Górniczej na lata 2015 – 2017;
Gminny Program Wspierania Rodziny w Dąbrowie Górniczej na lata 2015 – 2017;
Program Osłonowy pn. Pomoc Gminy w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020.

Bibliografia:

1. Opracowujemy i ewaluujemy program wychowawczo – profilaktyczny szkoły, Z. Gaś, W. Poleszak, Warszawa 2017;
2. Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i placówki oświatowej, (praca zbiorowa), ORE, Warszawa 2017.